Lieta Nr.A420423414
SKA-1010/2016

L Ē M U M S

Rīgā 2016.gada 20.maijā

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnese Dz.Amerika
tiesnesis A.Guļāns
tiesnese V.Kakste

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ blakus sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 23.marta lēmumu, ar kuru noraidīts lūgums par administratīvā akta apturēšanu daļā.

Aprakstošā daļa

[1] Nodokļu administrācija veica pieteicēja /pers. A/ deklarācijas par ienākumu no kapitāla pieauguma datu atbilstības pārbaudi un konstatēja, ka pieteicējs nav deklarējis ienākumu no kapitāla pieauguma, kas gūts 2012.gada 25.janvārī, atsavinot nekustamo īpašumu /adrese A/ (turpmāk – nekustamais īpašums), kā arī nav samaksājis iedzīvotāju ienākuma nodokli.

Ar Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu pārvaldes Iedzīvotāju ienākuma nodokļa datu atbilstības pārbaužu daļas vadītājas 2014.gada 21.maija lēmumu Nr.8.63-2/7365 pieteicējam iemaksai budžetā noteikts iedzīvotāju ienākuma nodoklis 1668,34 *euro* un nokavējuma nauda 653,81 *euro*. Ar Valsts ieņēmumu dienesta 2014.gada 31.oktobra lēmumu Nr.22.10/L-31096 (turpmāk – lēmums) minētais lēmums atstāts negrozīts.

Pieteicējs vērsās administratīvajā tiesā par lēmuma atcelšanu.

[2] Ar Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 7.septembra spriedumu pieteikums apmierināts daļā. Pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību par sprieduma daļā, ar kuru pieteikums noraidīts. Pārējā daļā spriedums nav pārsūdzēts.

Pieteicējs Administratīvajā apgabaltiesā iesniedza lūgumu par administratīvā akta darbības apturēšanu.

[3] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 23.marta lēmumu pieteicēja lūgums par lēmuma darbības apturēšanu daļā noraidīts.

Administratīvās apgabaltiesas lēmums pamatots ar šādiem argumentiem.

[3.1] Apgabaltiesai ir jāpārbauda, vai lēmums ir pirmšķietami tiesisks daļā, uz kuru attiecas pieteicēja iesniegtā apelācijas sūdzība, jo, vērtējot jautājumu par pārsūdzētā administratīvā akta darbības apturēšanu vai pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošanu, tiesai ir pienākums ievērot prasījuma robežas.

[3.2] Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta trešās daļas 11.punkts noteic, ka pie pārējiem fiziskās personas ienākumiem, par kuriem ir jāmaksā nodoklis, tiek pieskaitīti arī ienākumi no nekustamā īpašuma atsavināšanas, ja šā likuma 9.pantā nav noteikts citādi. Savukārt likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 33.punkts noteic, ka gada apliekamajā ienākumā netiek ietverts un ar nodokli netiek aplikts ienākums no nekustamā īpašuma atsavināšanas, kas maksātāja īpašumā (no dienas, kad attiecīgais nekustamais īpašums reģistrēts zemesgrāmatā) ir ilgāk par 60 mēnešiem un vismaz 12 mēnešus līdz atsavināšanas līguma noslēgšanas dienai ir personas deklarētā dzīvesvieta (kas nav deklarēta kā maksātāja papildu adrese).

Nav strīda par to, ka minētās likumā noteiktās obligātās prasības šajā gadījumā nav izpildītas, jo nekustamajā īpašumā nav bijusi deklarēta pieteicēja (īpašnieka) dzīvesvieta.

Atbilstoši tiesu praksē nostiprinātajām atziņām likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 33.punkta mērķis ir atbrīvot no iedzīvotāju ienākuma nodokļa gadījumā, ja persona atsavina savu pamata dzīvesvietu. Likums attiecībā uz nodokļa maksāšanas pienākumu tomēr skaidri nosaka tieši deklarēšanas faktu par juridiski nozīmīgu (*Augstākās tiesas 2015.gada 30.marta sprieduma lietā Nr.SKA-26/2015 8.punkts*).

Ievērojot minēto, nav pamatots pieteicēja viedoklis, ka apstāklis, ka nekustamajā īpašumā nav bijusi deklarēta viņa dzīvesvieta, nav pietiekams, lai šajā gadījumā uzliktu pienākumu maksāt iedzīvotāju ienākuma nodokli, jo deklarēšanas faktu likumdevējs ir noteicis par juridiski nozīmīgu.

[3.3] Pieteicējs sūdzībā nodokļu administrācijai ir norādījis, ka nelielo dārza mājiņu pārbūvējis par ērtu dzīvojamo māju, tikai neesot ēku nodevis ekspluatācijā, kā arī neesot pilnībā pabeidzis būvdarbus. No pieteicēja sniegtajiem rakstveida paskaidrojumiem izriet, ka 2007.gadā pieteicējs ir pārcēlies dzīvot nekustamajā īpašumā un dzīvojis tur līdz 2010.gadam. Pieteicēja sūdzībā minētie apstākļi norāda uz to, ka nekustamais īpašums faktiski nebija pieteicēja vienīgā dzīvesvieta. Tā kā lietā neatrodas pierādījumi tam, ka nekustamais īpašums būtu bijis pieteicēja vienīgā dzīvesvieta, kā arī tajā nebija deklarēta pieteicēja dzīvesvieta, secināms, ka likumdevēja noteiktās obligātās prasības šajā gadījumā nav izpildītas. Līdz ar to, izvērtējot šobrīd lietā esošos materiālus, atzīstams, ka likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 33.punkts nav piemērojams.

[3.4] Nav pamatots pieteicēja viedoklis, ka lēmums ir atceļams pilnībā (nevis tikai daļā), jo pieteicējs nav guvis ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamu ienākumu no nekustamā īpašuma pārdošanas.

Atbilstoši likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 1.panta 4.punktam iedzīvotāju ienākuma nodoklis ir nodoklis, ar ko apliek fiziskās personas gūtos ienākumus, un tas sastāv no nodokļa par ienākumu no kapitāla, tajā skaitā nodokļa no kapitāla pieauguma. Likuma 11.^{9}panta otrās daļas 4.punkts noteic, ka šā likuma izpratnē kapitāla aktīvi ir nekustamais īpašums (ieskaitot nekustamā īpašuma iegūšanas tiesības). Saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju

ienākuma nodokli" 11.^{9}panta piekto daļu kapitāla aktīva iegādes vērtībā tiek iekļauti arī izdevumi, kas saistīti ar tā iegūšanu: valsts nodeva par darījuma noformēšanu, valsts nodeva lietā par apstiprināšanu mantojuma tiesībās vai lietā par pēdējās gribas rīkojuma akta vai mantojuma līguma stāšanos likumīgā spēkā, valsts nodeva par īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā, komisijas nauda un citi līdzīgi izdevumi. Kapitāla aktīva iegādes vērtībā tiek iekļauti arī samaksātie procentu maksājumi par kredītu šā kapitāla aktīva iegādei, ja dokumentāri apliecināta informācija ļauj identificēt kredīta un kapitāla aktīva iegādes saistību. Kapitāla aktīva iegādes vērtībā tiek iekļauti arī izdevumi par vērtspapīru iegādi un turēšanu.

Ievērojot minēto, secināms, ka iedzīvotāju ienākuma nodoklis no kapitāla pieauguma ir jāmaksā ikvienā gadījumā, kad nekustamā īpašuma pārdošanas vērtība ir lielāka nekā tā iegādes vērtība. Turklāt nekustamā īpašuma iegādes vērtībā ir jāiekļauj likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.^{9}panta piektajā daļā minētie izdevumi.

Saskaņā ar tiesu prakses atziņām tiesību normas nodokļa samaksas pienākumu nepadara par atkarīgu ne no veida, kā persona izvēlējusies rīkoties ar savu īpašumu un tā atsavināšanas rezultātā gūtajiem ienākumiem, ne no veida, kā persona nolēmusi organizēt tai pienākošos līdzekļu apriti. Iesaistīšanās konkrētos privāttiesiskos darījumos, tostarp tādos, kas eventuāli var nest personai mantiskus zaudējumus, ir personas brīva izvēle (prezumējot, ka darījumi nav noslēgti maldības, viltus vai spaidu rezultātā). No juridiskā viedokļa par izvēli ierobežojošiem nevar tikt uzskatīti personīga rakstura motīvi, kas bijuši pamatā personas gribai noslēgt tāda vai citāda satura darījumu (*sk. Augstākās tiesas 2015.gada 29.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-431/2015 10.punktu*).

No lietas materiāliem konstatējams, ka nekustamo īpašumu pieteicējs ir iegādājies par 2000 latiem. Tas, ka pieteicējs ir iegādājies arī kustamo mantu par 18 000 latiem, nevar būt par tiesisku pamatu, lai šos 18 000 latus, kas ir samaksāti par kustamo mantu, attiecinātu uz nekustamā īpašuma iegādes vērtību. Apstāklis, ka par 18 000 latiem ir iegādāta kustamā manta, jau pats par sevi norāda uz to, ka šī manta nebija nedalāma daļa no nekustamā īpašuma, un tādējādi minētos 18 000 latus nav pamata atzīt par izdevumiem, kas samaksāti par nekustamo īpašumu. Izdevumi par kustamās mantas iegādi atbilstoši likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.^{9}panta piektās daļas nosacījumiem nevar tikt iekļauti kapitāla aktīva iegādes vērtībā.

Īpašumu pieteicējs ir pārdevis par 15 000 latiem. Dienests bija aprēķinājis pieteicēja izdevumus par nekustamā īpašuma iegādi 7183,18 latu apmērā. Administratīvā rajona tiesa ar 2015.gada 7.septembra spriedumu, apmierinot pieteikumu daļā, ir atzinusi pieteicēja izdevumus vēl par 300,39 latiem, un tas nozīmē, ka pieteicēja nekustamā īpašuma iegādes izdevumi ir bijuši 7483,57 latu apmērā.

Pirmās instances tiesa ir pareizi izlēmusi jautājumu par to, ka pieteicēja iesniegtie papildu dokumenti neattiecas uz nekustamo īpašumu, savukārt citus dokumentārus pierādījumus, kas būtu attiecināmi uz nekustamā īpašuma iegādes izdevumiem, pieteicējs nav iesniedzis.

[3.5] Atbilstoši tiesu prakses atziņām apstāklis, ka pieteicējs faktiski nav saņēmis pirkuma maksu (jo vienojies, ka tā uzreiz pārskaitāma viņa saistību dzēšanai), neļauj uz šo gadījumu raudzīties citādāk, nekā uz gadījumu, kad persona nekustamā īpašuma pirkuma maksu vispirms faktiski saņem pati un tad to izlieto jebkādiem citiem mērķiem (*sk. Augstākās tiesas 2015.gada 29.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-431/2015 10.punktu*). Tādējādi arī tas apstāklis, ka, atsavinot nekustamo īpašumu, pieteicējs ir norēķinājies ar kredītiestādi un nav paturējis šos ienākumus sev, nevar būt par tiesisku pamatu, lai atbrīvotu pieteicēju no iedzīvotāju ienākuma nodokļa samaksas.

[3.6] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 185.panta astoto daļu, izlemjot jautājumu par administratīvā akta darbības apturēšanu, tiesa vienlaicīgi var noteikt pasākumus administratīvā akta jau uzsāktas izpildes radīto seku novēršanai, ja tas nepieciešams un iespējams. Novērtējot šobrīd lietā esošos pierādījumus, atzīstams, ka lēmums daļā, uz kuru attiecas pieteicēja iesniegtā apelācijas sūdzība, ir pirmšķietami tiesisks. Līdz ar to šajā gadījumā nepastāv tiesisks pamats, lai noteiktu pasākumus pārsūdzētā administratīvā akta jau uzsāktas izpildes radīto seku novēršanai.

[3.7] Atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam un tiesu praksē nostiprinātajām atziņām maksājumus budžetā likumdevējs ir uzskatījis par pietiekoši svarīgiem, lai tiesa katrā atsevišķā gadījumā izvērtētu, vai šāda maksājuma apturēšana ir attaisnojama ar kādām citām – svarīgākām interesēm. Grūtības nodokļu nomaksā vai fakts, ka daļa no nodokļiem jau ir nomaksāta, nevar būt par pietiekamu pamatu pārsūdzētā lēmuma darbības apturēšanai. Tiesu prakse attiecībā uz šādu lēmumu darbības apturēšanu nevar radīt situāciju, ka vēršanās tiesā tiktu izmantota par līdzekli nodokļu maksājumu atlikšanai (*sk. Augstākās tiesas 2004.gada 18.maija lēmuma lietā Nr.SKA105/2004 14.punktu*). Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 24.panta pirmās daļas 3.punktu nodokļu maksātājam ir tiesības lūgt nodokļu administrāciju sadalīt termiņos uz laiku līdz pieciem gadiem aprēķinātā nodokļa maksājuma, nokavējuma naudas un soda naudas samaksu. Savukārt pagaidu aizsardzības institūts norādītajiem mērķiem nav paredzēts.

[4] Par Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 23.marta lēmumu pieteicējs iesniedza blakus sūdzību, kā arī papildus paskaidrojumus. Blakus sūdzība, ievērojot arī paskaidrojumos norādīto, pamatota ar šādiem argumentiem.

[4.1] Īpašuma iegādei tika tērēts 21 000 latu, ko apstiprina neapstrīdēti līgumi, tostarp rokas naudas līgums, kuru izdevās sameklēt pēdējā laikā. Nekustamais īpašums tika atsavināts par 20 000 latu, ciešot zaudējumus 1000 latu apmērā. Pie pārējiem zaudējumiem var pieskaitīt kredīta procentus, kā arī visus pārējos izdevumus par materiālu iegādi. Gan dienestā, gan tiesā ir iesniegts pilnīgs un vispusīgs pierādījumu kopums par pieteicēja zaudējumiem.

[4.2] Likumdevējs likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.^{9}panta otrās daļas 4.punktā skaidri noteicis, ka šā likuma izpratnē kapitāla aktīvi ir nekustamais īpašums, ieskaitot nekustamā īpašuma iegūšanas tiesības.

Tas, ka tika noslēgti divi darījumi – par kustamās mantas un nekustamā īpašuma pirkšanu – nemaina to, ka gadījumā, ja pieteicējs nebūtu samaksājis visu pielīgto summu, darījums nebūtu noticis.

No lietai pievienotajiem pirkuma, aizdevuma, hipotēkas un rokas naudas līgumiem ir skaidri redzams, ka ir noticis viens darījums, kas sadalīts divās daļās (kustamā un nekustamā manta). Šā līguma izpratnē ar nekustamo īpašumu ir jāsaprot pati dārza māja, savukārt ar kustamu mantu – nekustamā īpašuma atrašanās vieta, reljefs, ūdens un maģistrālās ielas tuvums, ērtā izbrauktuve uz Rīgu, utt. Kustamā manta ir savienota ar nekustamo īpašumu un nav atdalāma no tā. Nesamaksājot pilnu pielīgto summu, darījums nenotiek, kam garants ir banka, kas uzlikusi hipotēku uz nekustamo īpašumu.

[4.3] Pieteicējam nav iespējams rīkoties pretēji Civillikumam. Darījums ir ar hipotekāro kredītu, līdz ar to pieteicējs nevar saņemt maksu par pārdoto nekustamo īpašumu un tikai tad to atdot bankai, kā to norādījusi apgabaltiesa.

[4.4] Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.^{9}panta piektajā daļā ir noteikts, ka ir jābūt dokumentāri pierādāmiem izdevumiem, taču atbilstoši Administratīvā procesa likuma 15.pantam šajā likumā nav noteikts, kam ir jābūt rakstītam čekā, kvītī vai kādā citā dokumentā. Saskaņā ar Dokumentu juridiskā spēka likumu nekustamā īpašuma vērtēšanas aprēķini ir atzīstami par dokumentiem, un tie vistiešākajā veidā atspoguļo īpašuma vērtības maiņu trīs dažādos laikos: 2006., 2008. un 2011.gadā. Šos aprēķinus izstrādājusi pieredzējusi un licencēta firma.

[4.5] Pieteicējs ir pierādījis gan ieguldījumu esību, gan vērtību, kā arī to, ka, pārdodot savu vienīgo īpašumu, nav guvis ienākumus, kuri būtu apliekami ar iedzīvotāju ienākuma nodokli.

[4.6] Lēmums ir spēkā neesošs, jo tas no adresāta pieprasa rīcību, kas faktiski nav iespējama, proti, no neesoša ienākuma nomaksāt nodokli.

[4.7] Nav apsvērts jautājums, vai, pieņemot lēmumu, var sasniegt tiesisku mērķi, vai tas ir piemērotākais veids, kā papildināt ieņēmumus budžetā.

Motīvu daļa

[5] Izvērtējot apgabaltiesas lēmumu, Augstākā tiesa atzīst, ka apgabaltiesas lēmums ir pareizs un tā pamatojums ir pilnībā pietiekams, līdz ar to Augstākā tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 286.panta trešajai daļai tam pievienojas.

Blakus sūdzības argumenti nav pamatoti, ievērojot turpmāk minēto.

[6] No 2006.gada 24.oktobrī noslēgtā rokas naudas līguma izriet, ka līdzēji vienojušies par nekustamā īpašuma pirkuma maksu 21 000 latu (*lietas 167.-169.lapa*). Savukārt no 2006.gada 10. un 15.novembra pirkuma līgumiem izriet, ka tie paši līdzēji jau ir vienojušies par citu nekustamā īpašuma pirkuma maksu, proti, pirmajā līgumā noteikts, ka vienas puses no nekustamā īpašuma cena ir 1000 lati, savukārt otrajā līgumā noteikts, ka vienas puses no nekustamā īpašuma cena ir 2000 lati, turklāt kopā ar šo nekustamo īpašumu tiek atsavināta arī kustamā manta (nekonkretizējot, kāda), par kuru pirkuma maksa noteikta 18 000 latu apmērā.

Ņemot vērā rokas naudas līguma raksturu, proti, tas pilda pierādījuma funkciju, ka līgums ir noslēgts, un nodrošinājuma funkciju, ka līgums tiks izpildīts (*sk. Augstākās tiesas 2006.gada 25.janvāra spriedumu lietā Nr.SKC-35*), kā arī to, ka rokas naudas līgums noslēgts pirms pirkuma līgumiem, atzīstams, ka tieši pirkuma līgumos pielīgtā nekustamā īpašuma pirkuma maksa ir noteicošā, kas apstiprina līdzēju galīgo vienošanos par būtiskajām darījuma sastāvdaļām. Tieši šie pirkuma līgumi līdzējiem bija jāizpilda, un līdzējiem, tostarp pieteicējam bija jārēķinās ar tiesiskajām sekām, ko šādi neapstrīdēti līgumi, kā to norāda pats pieteicējs, var radīt. Proti, pieteicējam tiklab bija jārēķinās ar šādā veidā noslēgto līgumu radītām labvēlīgām sekām, tāpat kā ar nelabvēlīgām sekām.

Ievērojot minēto, atzīstams, ka saskaņā ar pirkuma līgumiem nekustamā īpašuma pirkuma maksa bija 3000 latu.

[7] Nepamatots ir pieteicēja arguments, ka, nesamaksājot 18 000 latu par kustamu mantu, darījums nebūtu noticis, kādēļ būtu uzskatāms, ka pieteicējs tādējādi ir samaksājis par nekustamā īpašuma iegūšanas tiesībām likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.^{9}panta otrās daļas 4.punkta izpratnē.

Pirmkārt, no 2006.gada 10. un 15.novembra pirkuma līgumiem izriet, ka līguma priekšmets ir nekustamais īpašums, kā arī kustama manta, nevis nekustamā īpašuma iegūšanas tiesības. Otrkārt, kā secināts šā lēmuma 6.punktā, nekustamā īpašuma pirkuma maksa, pusēm vienojoties, noteikta 3000 latu apmērā. Līgumi neparedz, ka īpašuma tiesību pāreja uz nekustamo īpašumu būtu padarīta atkarīga no pirkuma maksas par kustamo mantu samaksas.

[8] Pieteicējs norāda, ka ir noticis viens darījums, kas sastāv no divām daļām. Tajā pašā laikā Augstākā tiesa vērš uzmanību, ka katra no šī darījuma sastāvdaļām rada dažādas tiesiskās sekas, piemēram: nekustamā īpašuma pirkuma maksas lielums ietekmē valsts nodevas par īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā apmēru (Ministru kabineta 2009.gada 27.oktobra noteikumu Nr.1250 „Noteikumi par valsts nodevu par īpašuma tiesību un ķīlas tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā" 5.1. un 8.1.apakšpunkts); pircējam ir tiesības prasīt izpildīt līgumu daļā par kustamu mantu u.c.

Kā jau minēts, pusēm ir jārēķinās ar tiesiskajām sekām, ko rada noslēgtais līgums.

[9] Civillikuma 842.pants noteic, ka ķermeniskas lietas ir vai nu kustamas, vai nekustamas, raugoties pēc tam, vai tās var vai nevar pārvietot, ārēji nebojājot, no vienas vietas uz otru.

Pieteicēja nosauktie apstākļi – nekustamā īpašuma atrašanās vieta, reljefs, ūdens un maģistrālās ielas tuvums, ērtā izbrauktuve uz Rīgu – neatbilst minētajai kustamas mantas definīcijai. Šie apstākļi drīzāk vērtējami kā nekustamā īpašuma vērtību ietekmējoši.

Tāpat kustamas mantas definīcija neatbilst pieteicēja norādei, ka tā ir savienota ar nekustamo īpašumu un nav atdalāma no tā.

[10] Nekustamā īpašuma Tirgus un piespiedu pārdošanas vērtības aprēķini nepierāda to, ka pieteicējam būtu radušies izdevumi saistībā ar nekustamā īpašuma iegādi tādā apmērā, kādā norādīts šajos aprēķinos. Tie tikai pierāda nekustamā īpašuma tirgus vai piespiedu atsavināšanas vērtību konkrētā laika periodā, taču līguma slēdzēja puses var vienoties par citu nekustamā īpašuma pirkuma maksu.

[11] Apgabaltiesas norādītais (sk. šā lēmuma 3.5.apakšpunktu) nenozīmē, ka pieteicējam ir atļauts nepildīt ar aizdevuma līgumu uzņemtās saistības. Minētais nozīmē tikai to, ka naudas līdzekļi par nekustamā īpašuma atsavināšanu primāri pienākas pieteicējam, tā kā viņš ir nekustamā īpašuma īpašnieks. Taču, ņemot vērā to, ka pieteicējam ir parāda saistības, tad viņam no šiem iegūtajiem līdzekļiem ir jānorēķinās ar kreditoru, kas pārsvarā notiek, pircējam naudas līdzekļus pārskaitot tieši kreditoram, nevis pārdevējam.

Līdz ar to nepamatots ir pieteicēja arguments, kas norādīts šā lēmuma 4.3.apakšpunktā.

[12] Lēmums nepieprasa no pieteicēja neiespējamu rīcību, jo no lietā esošajiem apstākļiem, kā arī no šajā lēmumā minētā izriet, ka pieteicējs guva ieņēmumus no nekustamā īpašuma atsavināšanas. Tā kā izdevumi, kas saistīti ar nekustamā īpašuma iegūšanu, bijuši mazāki par ieņēmumiem, rezultātā veidojas ienākums, kas ir apliekams ar nodokli.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 1. un 2.punkts nosaka, ka nodokļu maksātājam ir pienākums aprēķināt maksājamo (iemaksājamo) nodokļu summas un noteiktajā termiņā un pilnā apmērā nomaksāt nodokļus un nodevas.

Tā paša likuma 23.panta 5^{1}.daļa, kas reglamentē datu atbilstības pārbaudes kārtību, noteic, ja nodokļu maksātājs noteiktajā termiņā nav novērsis paziņojumā norādītās neatbilstības, nodokļu administrācija pieņem lēmumu par datu atbilstības pārbaudes rezultātiem, kurā veic budžetā maksājamo vai atmaksājamo summu pārrēķinu, nosaka par labu budžetam piedzenamo nodokļa summu (starpību starp maksātāja deklarēto un datu atbilstības izvērtēšanas rezultātā precizēto nodokļu summu) un aprēķina nokavējuma naudu šā likuma 29.panta otrajā daļā noteiktajā apmērā par periodu no deklarētās nodokļa summas maksāšanas termiņa līdz šā lēmuma pieņemšanas dienai.

No minētajām normām izriet nodokļu maksātāja obligāts pienākums aprēķināt un maksāt nodokļus, ja to paredz normatīvie akti. Savukārt, ja nodokļu administrācija konstatē, ka saskaņā ar likumu un konkrētajiem faktiskajiem apstākļiem nodoklis nav aprēķināts un iemaksāts budžetā, tad dienestam ir pienākums (nevis tiesība) aprēķināt nodokli un nokavējuma naudu, proti, dienestam nepastāv rīcības brīvība attiecībā uz administratīvā akta izdošanu vai tā saturu, dienests nevar nolemt, piemēram, tomēr neizdot šādu administratīvo aktu, jo pretējā gadījumā dienests rīkotos patvaļīgi.

Ievērojot minēto, nodokļu iekasēšanas mērķi nav iespējams sasniegt ar mazāk ierobežojošiem līdzekļiem, kā vien ar paša nodokļa iekasēšanu.

Nolēmumu daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 323.panta pirmās daļas 1.punktu un 324.panta pirmo daļu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu

departaments

n o l ē m a

Atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 23.marta lēmumu, bet /pers. A/ blakus sūdzību noraidīt.
Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese	*(paraksts)*	Dz.Amerika
Tiesnesis	*(paraksts)*	A.Guļāns
Tiesnese	*(paraksts)*	V.Kakste